

Література

1. Горбань О. Злочини у сфері економіки // Юридичний вісник України. — 2007. — 156 с.
2. Корніч С. Корупція в Україні: шляхи подолання // Євроатлантикінформ. — 2006. — 125 с.
3. Кулага А. Як подолати економічну злочинність? // Київський вісник. — 1997. — 174 с.
4. П. А. Барановский . Экономическая безопасность государства // Финансовая Украина. — 1996. — 184 с.

Шевченко А. А.,

*студентка 2 курсу Інституту прокуратури та слідства,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ГОТІВКОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ

Актуальність теми полягає в тому, що сучасний етап розвитку економіки в Україні обумовлює нагальну потребу у дослідженні правового регулювання обігу готівкової іноземної валюти. У функціонуванні ринкової економіки важливу роль відіграє обіг готівкової іноземної валюти у державі. Грошовий обіг іноземної валюти — це рух коштів у внутрішньому обороті в готівковій і безготівковій формах, що обслуговують реалізацію товарів, а також нетоварні платежі та розрахунки в господарстві. Грошова система України визначає організацію обігу готівкової іноземної валюти, який закріплений національним законодавством. У період становлення в Україні правової держави та становлення ринкової економіки, подолання адміністративного всевладдя колишніх структур фінансових органів у сфері грошових відносин і їх чітке правове регулювання має величезне значення.

Правове регулювання — найважливіший інструмент управління суспільством.

Ускладнення економічного і соціального життя суспільства, забезпечення гарантій прав, свобод, обов'язків громадян, зміцнення правопорядку і дисципліни зумовлюють підвищення ролі правового регулювання. У міру розвитку розрахунково-грошових відносин, зміцнення ринкової економіки все більшого значення набуває механізм правового регулювання обігу готівкової іноземної валюти.

Згідно з чинним законодавством національна валюта України — гривня є єдиним законним засобом платежу на території нашої держави. Однак в окремих випадках Національний банк України дозволяє проводити на території України торгівлю і надавати послуги резидентам і нерезидентам з використанням іноземної валюти [1].

Використання готівкової іноземної валюти як засобу платежу на території України регулюється «Правилами використання іноземної валюти на території України», затвердженими Постановою НБУ № 119 від 26.03.98р., та дозволяється лише в разі:

реалізації товарів та надання послуг з митного контролю без стягнення мита і податків на митних територіях України; сплати митних платежів та зборів фізичними особами — резидентами та нерезидентами відповідно до митного законодавства України; стягнення з нерезидентів дорожніх зборів і оформлення перевезень вантажів відповідно до чинного законодавства; продажу на території портів, аеропортів, вокзалів квитків, оформлення багажу на міжнародні пасажирські рейси та путівок на закордонні туристичні рейси юридичними особами-резидентами. Розрахунки з нерезидентами здійснюються відповідно до укладеного договору (контракту), або на підставі рахунку, рахунку-фактури, які передбачають оплату в готівковій іноземній валюті; надання послуг міжнародних пасажирських перевезень та поромних переправ у прикордонних зонах резидентами; здійснення торгівлі та надання послуг за межами території України на повітряних, морських, річкових суднах та поїздах, які приписані до українських портів та вокзалів; здійснення послуг готелів з обслуговування фізичних осіб-нерезидентів, які тимчасово перебувають на території України у відрядженнях, а також іноземних туристів; продажу квитків та оформлення багажу на м

іжнародні рейси у власних офісах іноземних компаній — членів ІАТА, які діють на території України через постійні представництва відповідно до міжурядових угод; виплата готівковою іноземною валютою за пластиковими картками та чеками міжнародних платіжних систем; купівлі за готівковою іноземною валютою чеків міжнародних платіжних систем; виплати готівковою іноземною валютою за переказами із-за кордону на користь фізичних осіб — резидентів та нерезидентів [2].

Крім того, згідно з чинним валютним законодавством України уповноважені банки мають право надавати один одному міжбанківські кредити в готівковій іноземній валюті і здійснювати купівлю-продаж готівкової іноземної валюти для підкріплення валютної каси, керуючись «Правилами здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку», затвердженими Постановою НБУ № 127 від 18.03.1999 р.

Необхідний пакет документів на отримання індивідуальної ліцензії та спеціального дозволу подається до Департаменту валютного регулювання НБУ. Перелік документів і порядок розгляду заяв на отримання ліцензії та дозволу регулюються чинним порядком (постанова НБУ № 227 від 09.07.1997 р.).

З метою оперативного регулювання ситуації, яка виникає на внутрішньому валютному ринку, Національний банк України має право вводити тимчасові обмеження на вивезення з України уповноваженими банками окремих видів іноземних валют. Про всі обмеження, що впроваджуються на вивезення з України уповноваженими банками валютних цінностей, НБУ сповіщає Державний митний комітет України та уповноважені банки не пізніше ніж за один місяць до їх введення в дію (згідно із Законом України «Про Національний банк України» від 20.05.1999р.).

Юридична відповідальність як складова частина правової системи в правовому регулюванні виконує дуже важливу функцію — охорони правопорядку. Посилання на види юридичної відповідальності за порушення пов'язані з правовим регулюванням обігу готівкової іноземної валюти містяться в Кримінальному кодексі, Кодексі про адміністративні правопорушення, Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Законі України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті», Декреті КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю», Положенні НБУ «Про валютний контроль» та інших нормативно-правових актах [1].

Отже, можливість застосування іноземної готівкової валюти на українській території зумовлює ретельне вивчення показників, що впливають на дотримання основних пропорцій економічного і соціального розвитку, зокрема, темпів зростання продуктивності праці і середньої заробітної плати, забезпечення своєчасності розрахунків готівкою в господарстві при неможливості використання

національної валюти тощо. Усе це потребує організації роботи з іноземною готівкою, яку проводить Національний банк України.

Література

1. Завальна Ж. В., Старинський М. В. Валютне право України// Навчальний посібник. — 2-ге вид.— 2006. С. 384.
2. Мочерний С. В. Основи економічної теорії//Посібник. — 2002. С. 472.

Завтур В. А.,

*студент 4 курсу Інституту прокуратури та слідства,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ СТРАХУВАННЯ ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР І БАГАТОРІЧНИХ НАСАДЖЕНЬ В АГРАРНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку сільського господарства надзвичайно важливим є розвиток таких правових інститутів, які б забезпечували зростання економічного потенціалу цієї сфери економіки, сприяли захисту майнових прав сільськогосподарських товаровиробників та адаптації вітчизняного законодавства до європейських стандартів.

Наразі саме одним із таких інститутів є агрострахування. Останнім часом в Україні досить широко висвітлюються окремі проблеми страхування сільськогосподарської продукції, зокрема, роботи таких вчених правознавців та економістів як О. Альшанової, В. Базилевича, О. Гудзь, Г. Матвієнко, Т. Сініциної присвячені саме цій проблемі.

Агрострахування не є новелою для українського законодавства, більш того, характеризується досить тривалою історією [1]. Зокрема в Російській імперії було поширеним страхування посівів від градобиття, до 1914 р. була створена система страхування ринкового типу, але подальший її розвиток призупинила війна. В СРСР сільськогосподарське страхування було державною монополією, однак характеризувалося значним впливом бюджетних коштів, максимально високим рівнем відшкодувань збитків та розширенням страхових ризиків.